

ITEM No. 10226/56

SN+ AP  
Nov 17  
XV-516a

CZECHOSLOVAKIA

<u>INDUSTRY</u>	/1700/
Dams	/1702/
Plan Fulfillment	/1708/
Mismanagement	/1717/

<u>LABOR</u>	/1900/
Brigades	/1905/
Norms	/1905/
Wages and Norms	/1910/
Working Conditions	/1915/
Recruiting of Manpower	/1919/
Disciplinary Measures	/1922/
Strikes	/1924/
Morale	/1924/

CONSTRUCTION OF A DAM AT LIPNO

SOURCE FRANKFURT: A former Czechoslovak Army officer who worked as a brigade worker on the construction of a dam at LIPNO from October 1955 until May 1956.

DATE OF OBSERVATION: Until May 1956.

ENGLISH SUMMARY: Source describes how the brigade workers are recruited for LIPNO, their absenteeism resulting from disillusion, and the strike in April 1956.

EVALUATION COMMENT: Except for the strike, which is UNCONFIRMED in this office, the details given are corroborated by earlier information originating with our own and official sources and referring to the conditions also prevailing at the dam site in LIPNO. Please see MUNICH RFE Item No. 8910/56 and LINZ RFE Item No. 6946/55 which originate with former workers at the reported dam. Dissatisfaction of the workers with wages and norms policy, absenteeism and fluctuation, non-fulfillment of the plan etc. are the main subjects of these reports - "Rude Právo" of August 4 1956 admitted the low workers' morale and criticized the strained relations between the management and the workers.

/more/

"Jihoceská Pravda" of July 13 and 20 1956 supplied details on the recruitment of brigade workers and their working conditions.

The construction of the Lipno-Dam, the so-called "Building of Socialism of the ČESKÉ BŮDEJOVICE region," was started in 1951. RFE Monitoring of October 16 1956 page 13081-S, gives some details on its history.

X X X

Recruitment of Brigade Workers for LIPNO.

Verbování brigádníků pro LIPNO.

LIPNO je sídliště, které patří k SLUPEČNÉ. Staví se tam přehrada, která má být hotova snad příští rok. Je tam mnoho pracovních useků: šachty, rozvodna, drtírna, doprava a j.

Zaměstnanci se dělí na stálé a na brigádníky. Všechny dělníky je tam asi 2000, a více než dvě třetiny jsou brigádníci. Informátor zde pracoval od října loňského roku /1955/ až do doby svého útěku, v květnu 1955, jako brigádník. Nejprve dělal pomocného dělníka s krumpáčem na rozvodně. V únoru se dostal na lepší "fachu," jak říká - na kesony. V kesonu sice nedělal, ale odvážel materiál, pod vodou dobývaný.

Na takovou stavbu není snadné dostat pracovní síly. Ministerstva přímo určí různým závodům, kolik tam mají poslati brigádníků. Informátor se tam dostal jako brigádník z České Zbrojovky ve STRAKONICÍCH. Verbování se podporovalo soutěží. To se psalo: "Česká Zbrojovka je na sedmém místě ze sektoru lehkého průmyslu, co má poslati dělníky na LIPNO... Již má poslat jen tři dělníky..."

Ředitel takového závodu jako je na př. Zbrojovka, se snaží udržet na svém místě a prot hledí brigádníky sehnati. Všichni takovíto režimisté mají živelný zájem, aby verbování se podařilo. Ono by se jim v opačném případě mohlo stát, že by na to bylo shora poukazováno: "Co to tam máte v té Zbrojovce za vedoucího Svazu a za vedoucího strany, když neumí nadchnout dělníky pro stavbu?"

/over/

Tito režimističtí funkcionáři jdou na dělníky s podfukem. Je-li organisován ve straně nebo ve svazu, tak takový dělník musí vyslechnout asi toto: "Víš soudruhu, tobě strana, tobě svaz důvěřuje. Ty to dostaneš jako svazácký úkol, abys šel na přehradu. Věříme ti a jako odměnu za tvou dobrou práci pro stranu tě tam posíláme..." Tak se to "nafilmuje" a pak se jméno naverbovaného zaškrtně: "Už máme zase jednoho..."

Když ptáčky lapali, pěkně jim zpívali. Dělníkům ve Zbrojovce vykládali: "Na LIPNĚ je průměrný měsíční výdělek 2000 korun. Vedle toho máte tam byt zdarma. Svobodný dostane denně 3 Kčs odlučného, ženatý 6 Kčs. Uhlí vás nic nebude stát, budete mít 4 týdny dovolené a vedle toho i neplacené volno, budete-li si žádat. Oblek dostanete zdarma. První měsíc dostanete 40 procent navíc na zapracování, druhý měsíc 20 procent, třetí 10 procent nad výdělek." - Podle těchto slibů se napíše s brigádníky smlouva která vypadá hezky...

Salaries Differ: While One Worker Gets 5000 Kcs Another Gets Only 300 Kcs Monthly.

Výdělky jsou různé: zatím co jeden dělník vydělá 300 Kčs, jiný až 5000 Kčs.

Na LIPNĚ byl sice průměrný měsíční výdělek poměrně vysoký, ale informátor znal taky takového dělníka, jehož čistá měsíční mzda - po srážkách - obnášela jen něco málo nad 300 korun. O takovémto dělníku informátor říká, že sice "dělal," ale "nepracoval." Nikde po něm žádná práce nebyla vidět.

Na druhé straně byli na LIPNĚ i takoví dělníci, kteří si vydělali 5000 Kčs měsíčně. Těmto přišlo Kčs 35 na hodinu. Od jednoho vrtu měl takový dělník premii cca 10 Kčs. Říšel střelmistr a řekl: "Tady, Franto, musíš navrtat 80 vrtů, abys dostal ten kus skály pryč. Franta navrtal 50 vrtů, udělal je trochu hlubší, dal tam třaskavinu, co měl, a odpálil to taky. Napsal si ale, že udělal 90 vrtů..."

Na LIPNĚ nejsou stabilní platy; tam je placen

/over/



každý zato, kolik udělá, respektive má napsáno, že udělal. A s tím napsáním se dělají různé podfuky. Když někdo skočí mistrovi pro cigarety anebo mu dokonce v hospodě zaplatí pivo, mistr mu hned nějakou tu korunu na hodinu připíše. Dnes mu třeba za tu samou práci napsal 2,50 Kčs, zítra mu již napíše třeba 10 Kčs. Zanevře-li mistr na dělníky, jde ovšem jeho výdělek dolu. Napíše mu třeba 7 Kčs na hodinu, jak dělníkovi přísluší, ale napíše mu místo 8 hodin jen 4 hodiny práce.

### Absenteeism as a Result of Disillusion of Brigade Workers.

#### Absentism jako důsledek zklamání brigádníků.

Brigádníci přijíždí na LIPNO s ilusemi, ale je brzy ztrácejí. Jsou rozčarování poměry, které zde vládnou. Nováčkům se na LIPNĚ říká "bažanti" - a těmto "bažantům" se dávají zkušenosti. Informátor jako "bažant" se dověděl, že nespokojenost dělníků na LIPNĚ je všeobecná, a že sem-tam se našel na LIPNĚ již i takový dělník, který se schválně poranil, aby se z LIPNA dostal...

Nejvíce se nadává u piva. A vezme se to od mistra, který nespravedlivě ohodnocuje práci až nahoru po presidenta. A skončí to někdy až v base.

Mezi dělníky vládne nespokojenost. Nechtějí pracovat. Absentují. Absentism je vlastně stávka, kterou provádějí jedinci. Stávka je v dnešní republice protizákonná a stejně tak i absentism. Absentáři mohou být předáni prokurátorovi, který je pak stíhá pro narušování pětiletého plánu podle paragrafu 130, jak se informátor domnívá.

Všechny absentéry ovšem, nepředají prokurátorovi. To by technicky bylo sotva možné. Pro zastrašení jen někteří z nich předání soudnímu stíhání. Informátor si vzpomíná že během posledního roku byl jistý SOJKA, odsouzen pro absenterství na 3 měsíce. Tento absentér měl za rok kolem devadesáti neomluvených směn...

Má-li kdo absenci, nedostane za ten den ani odlučné. Opakuje-li se absence, pak se mistr na dělníka dívá skrze prsty a nedá mu vydělat. Když byl na lepším fleku - jako

/over/

na př. u jeřábu anebo tlačil vozíky - tak jej vyšoupnou, a dělá potom s krumpáčem. Za práci s krumpáčem se platí jen 3 až 7 hodin na hodinu. Pak ovšem takový dělník absentuje tuplem...

A když takový absentér ukončí brigádu, jde za ním kádrový posudek do jeho závodu nebo k Národnímu výboru, který jej vyslal. Sežene-li si dotyčný mezitím nějakou dobrou práci a dělá třeba se soustruhem s 10 Kčs na hodinu, pak je tomuto výdělků ihned konec, jakmile přijde kádrový posudek z LIPNA, že tam absentoval. Od soustruhů jej dají pryč a dělá pomocné práce za 5 až 6 Kčs na hodinu. Tak má zničený život a je dohnán k tomu, aby se přihlásil třeba zase na zemědělskou brigádu...

#### Strike in April 1956.

#### Stávka v dubnu 1956.

Od 4. do 6. dubna se na přehradě v LIPNĚ stávkovalo. K této letošní stávce došlo na šachtách.

Ve skále je práce těžká a není dostatečně mechanisována. Ve skále je plánována vlastní elektrárna s turbinami a j. Asi 80 metrů pod zemí. Venku bude stát jen rozvodna, odkud se bude řídit chod elektrárny, a hráz. Na šachtách pracují dělníci za těžkých podmínek. Hodně si tam ale vydělávali a to i tím, že se dopouštěli drobných podfuků, shora popsaným. A nahoře nato přišli, že si tam dole tak vydělávají a počátkem dubna letošního roku jim snížili platy o 20 až 30 procent. Noční směna, která se to dne 4. dubna 1956 dověděla, zahájila stávku. Nastoupili sice do práce, ale nedělali.

Z té noční šichty, čítající asi 200 lidí, zdrcující většina, to jest asi 170, nedělala. Těch třicet zrádců, chtějících se zalíbiti mistrovi, pracovalo. - Ranní a odpolední šichta dne 5. dubna dělala jen tak "lážo - plážo," aby se neřeklo...

Dne 5. dubna přijel informátor z FRYMBURKU, kde bydlel, do LIPNA, aby šel do kina. Jak vyšel z dřevěného baru naproti klubu, tak si tam všiml, že přijelo pět aut se

/over/

značkou B /bezpečnost./ Tři ze stojících aut byly nákladní, typu PRAGA BND, pro 15 až 20 lidí. Nadto tam stály dvě malé ŠKODY - tak zvaná esenbácká přepadová auta, Žádného PS-áka informátor neviděl, ale zato "esenbáky." Odkudsi přijeli, aby posílili místní SNB v LIPNĚ.

Na LIPNĚ je normální stanice SNB, a kromě toho je tam více lidí, namnoze se pouze povalujících, o nichž je známo, že jsou špicly Státní Bezpečnosti. Špicl dostává lepší práci. Brzo se stane mistrem, poněvadž udal někoho, že mluví proti republice. Někteří ze špiclů jsou přesvědčení komunisté. Jiní jsou osobní prospěcháři, namnoze chtějící zamaskovati svou všelijakou minulost.

V kině, do něhož zašel informátor, se hodně mluvilo o stávce. A když z kina vyšel, tak již ta auta u kina nebyla. Slyšel, že k vůli nenápadnosti auta nepřišla rovnou k šachtě, ale na sídliště, odkud se příslušníci SNB, uniformovaní i neuniformovaní, nenápadně po dvou neb po třech ztráceli směrem k šachtě. Potě několik lidí odvezli - původce té stávky.

Nicméně dělníci se chovali statečně. Den nato, 6. dubna, stávka vrcholila. Ani jedna směna na šachtách nepracovala. Ze 650 dělníků 600 nepracovalo. Jen těch padesát stávkokazů pracovalo a mnoho z nich zato dostalo "na čumu." Mezi všemi dělníky začalo uzrávatí odhodlání, že se na práci v LIPNĚ vykašlou. Že půjdou všichni pryč, že se rozjedou po republice a udělají takovou propagandu o tom, jak na LIPNĚ se jedná s dělníky, že na LIPNO žádný nepůjde a že tu přehradu nedodělají...

Režim se zalekl pevného postoje dělníků. Někteří lidé byli po výsleších během dvou dnů vráceni. Jen asi deset až patnáct dělníků se nevrátilo. Prý to byli ti hlavní vůdcové stávky. - A s dělníky se ihned začalo jednat, Režimisté počali vysvětlovati, že již r. 1955 byla překročena stanovená suma, plánovaná na základy přehrady, při čemž posud jsou tyto základy pouze ze 70 procent hotové. A že za žádných okolností nemohou udržeti vysokou hladinu dosavadních platů. Že však nesníží platy dělníkům na šachtách o 20 až 30 procent, jak původně oznáměno, ale toliko o 10 až 15 procent.